

Stadswandeling door Huissen

Hartelijk welkom!

Via deze stadswandeling leert u de historische achtergronden kennen van het oude Kleefse stadje Huissen, gelegen aan het begin van de regio De Gelderse Poort. Huissen is met zijn vele restaurants en terrasjes zeker een bezoek waard.

(Afbbeelding in Gasthuisstraat)

De zwaan in het stadswapen van Huissen heeft zij van de heren van Kleef gekregen, die afstammen van de legendarische graalridder Helias. Het verhaal gaat, dat Helias, door een zwaan in een boot getrokken over de Rijn, op een dag bij het kasteel van prinses Beatrix aanmeerde, nadat zij in vertwijfeling om hulp had gebeden. De ridder beloofde met haar te trouwen op voorwaarde, dat zij nooit zou vragen waar hij vandaan kwam. Het huwelijk werd gezegend met enkele zonen en alles verliep voorspoedig. Tot op een avond Beatrix de vraag stelde, die haar noodlottig werd. De zwaan kwam in het maanlicht aangedreven en nam de ridder weer mee. Prinses Beatrix is van verdriet gestorven, maar hun zonen brachten de latere heren van het Kleefse land voort.

Naast deze digitale gids kunt u ook gebruikmaken van een stadsgids van de Historische Kring Huessen, die tegen een kleine vergoeding een rondleiding op maat voor u verzorgt. Zie: www.huessen.nl.

Wij beginnen de wandeling bij het Stadsmuseum "Hof van Hessen" aan de Vierakkerstraat.

Het Stadsmuseum "Hof van Hessen" is sinds 1995 gevestigd in een 17e eeuwse herenhuys. De naam heeft zij te danken aan de familie van Hessen, die hier vroeger grond bezat.

Recht tegenover de "Hof van Hessen" gaan we de Burchtgracht in. Deze straat is genoemd naar de gracht, die om de middel-eeuwse burcht lag. Achter de muur ligt het Dominicanenklooster dat staat op de plaats van de in 1722 afgebroken Kleefse burcht.

Wij gaan aan het eind van de straat de dijk op en rechtsaf via de kloosterlaan naar beneden.

Architect Pierre Cuypers ontwierp de uitbouw en kapel van het klooster uitgaande van een herenhuys, dat C. van Erpers Royaards hier in 1816 liet bouwen.

Aan uw rechterhand vindt u de Paterskerk der Dominicanen met boven de ingang een mozaïk van Kees Berendsen.

De deur is open, zodat men door de glazen deur een kijkje binnen kan nemen. De gebrandschilderde ramen van pater Maas (ca. 1955) stellen de vijftien geheimen der

Rozenkrans voor. Het orgel dateert uit het midden van de 19e eeuw.

[Klik hier voor een filmpje van de heer van Erpers-Rooijaards \(1816\)](#)

Een ontmoeting in het Huissen van 1816. (Foto: H. van Geelen.)

Om de heer van Erpers-Rooijaards goed te kunnen verstaan raden wij u aan earphones/oortjes bij uw telefoon te gebruiken.

Als we verder lopen langs de Kloosterlaan ziet u rechts de "Dannenburcht", het hoofdkwartier van de Scouting. Deze 17e eeuwse boerderijschuur is genoemd naar een oude verdedigingstoren.

Wij vervolgen onze weg tot de hoek met de Vierakkerstraat waar een oude stadspomp staat. Hier stond vanaf de 14e eeuw een dubbele stadspoort met een binnen- en een buitenpoort (zoals thans nog te zien is in Xanten).

We lopen de Vierakkerstraat in en slaan de tweede straat links in (Lange Kerkstraat). Wij passeren een voormalig klooster (en

bejaardenhuis) der zusters Franciscanessen, dat dienst heeft gedaan als gemeentehuis. De oude bewaarschool (met uitstekende luifel) aan uw linkerhand werd tot raadszaal omgebouwd. Naast de ingang van de St. Antoniuskapel (rechts) ligt de grafsteen van de gemeente Huissen (januari 2001) *Mar Huusse blief Huusse*.

We gaan verder de Lange Kerkstraat in waar al sinds 1313 een kerk heeft gestaan. Helaas is het in de dertiger jaren van de vorige eeuw gerenoveerde kerkgebouw in de Tweede Wereldoorlog totaal vernield. De Mariakapel is open, zodat u daar een kijkje binnen kunt nemen door het hekwerk. In de kerk bevindt zich nog de originele preekstoel (links naast het altaar) uit 1656. Deze heeft de oorlogsverwoesting overleefd, omdat deze toen voor reparatie elders was opgeslagen. De gebrandschilderde ramen zijn van Joan Colette.

Direct na de verwoesting van de middeleeuwse parochiekerk op 13/14 mei 1943 werden plannen gemaakt voor de herbouw van de kerk. De toren is in 1962 gebouwd op de oorspronkelijke fundamenteën. Hierin is in 1966 een carillon aangebracht. Achter in de kerk bevindt zich de Gildenkapel (1971) met als altaar een molensteen uit de oude molen die buitendijks stond en in 1929 werd gesloopt. Aan de muur bronzen plastieken van de vier schutheiligen Joris, Antonius, Gangulphus en Laurentius, en het stadswapen.

Na de kerk ziet u aan uw rechterhand ziet "De oude Vicarie", genoemd naar de in 1944 verwoeste Vicariswoning, die daar stond. In de ommuurde tuin bevinden zich ondermeer twee monumentale platanen.

De oude Vicarie werd in Delftse Schoolstijl in 1949 gebouwd in opdracht van notaris Mr. A. van Rijckevorsel.

U loopt niet de Vicariestraat in, maar loopt door naar de kruising Lange Kerkstraat/Walstraat.

Op de kruising aangekomen ziet u iets verderop een rotonde, waar een kunstwerk staat waarop verschillende oude schrijfwijzen van de plaatsnaam Huissen te zien zijn.

Enkele voorbeelden:

Hosenheim (814)

Husnin (864)

Husne (1064)

Huissen (1242)

Huessen (1266)

Hussen (1330)

Huyssen (1390)

Huussen (1873)

Wij gaan rechtsaf de Walstraat in.

Tot 1926 stond hier de middeleeuwse stadsmuur. De bouwvallige huizen aan de linkerkant van de straat waren er met hun achterkant aan vast gebouwd.

Wij lopen de Walstraat uit tot aan de Arnhemse Poort.

Hier zien wij 19e eeuwse gevelhuizen, die in 1937 naar ontwerp van de Huissense architect J.C. Berendsen in Renaissancestijl werden voorzien van trapgevels en kruisvensters. Dit geschiede in opdracht van burgemeester C. Dony, die de entree van de stad wilde verfraaien.

Het bronzen beeld van de poortwachter van de kunstenaars H. Göbel en M. Carlier staat op de plaats van het poortgebouw in de middeleeuwse stadsmuur, waarvan een deel van de fundamenteën zich onder het plantsoen bevinden.

Op de hoek Langestraat/Damstraat staat een reconstructie van een oude stadspomp.

Op de hoek Walstraat/Langestraat staan vier oude stoepstenen met wapens en huismerken erop afgebeeld. Het meest linkse wapen is van de (burgemeesters-)familie Veeren en er naast staat het stadswapen van Huissen, zoals dat er voor 1681 uitzag.

Wij lopen verder in de richting van de Markt. Rechts ziet u een aantal van de door de oorlog gespaarde oudste panden van Huissen uit de 16e, 17e en 18e eeuw (zie ook de informatie op de bruine informatiebordjes op de gevels).

Dit herenhuis, bestaande uit twee delen, werd in 1750 door de dames Hanlo herbouwd op 15e eeuwse fundamenteën. In de zijmuur zijn nog steeds dichtgemetselde middeleeuwse vensters te zien. Burgemeester Pilgrim heeft hier enige tijd gewoond en zijn woonhuis tot 1863 tevens gebruikt als gemeentehuis, nadat het stadhuis op de markt in brand was gestoken door Franse troepen in 1795.

Het herenhuis aan de Langestraat nr. 52 stamt uit de 17e eeuw en stond bekend als het huis van Juffrouw Hulsman. Let u op de rood-witte vensterluiken boven in de zijgevel.

Wij lopen verder voorbij de Vicariestraat en slaan rechts de Korte Kerkstraat in. We bekijken daar een van de laatst overgebleven gevels uit het stadsgezicht van het oude Huissen.

De Rococo-voordeur in dit 18e eeuwse herenhuis, dat fraai gerestaureerd werd door Theo Hubers, is een Rijksmonument.

Wij vervolgen onze weg door de Langestraat en staan even stil bij de Gelderse Gevel. Dit huis is in 1954 gerestaureerd. Let u op de zandstenen kopjes boven de ramen en het paard boven de voormalige poort.

De Gelderse Gevel, een herenhuis in Rijnlandse stijl uit de 17e eeuw, diende eerder als rentmeestershuis, bierbrouwerij, slagerswinkel en antiekwinkel.

Om de hoek zien wij de protestantse kerk en een obelisk met de belangrijkste jaartallen uit de Huissense geschiedenis.

Sinds 1660 staat op deze plaats het godshuis van de kleine maar invloedrijke protestantse gemeenschap. De tweede kerk (gebouwd in 1870-1871) werd tijdens de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd en naderhand gesloopt. De huidige kerk is gebouwd in 1950-1951 volgens ontwerp van de Arnhemse architect G. Feenstra in de stijl van de Delftse school. Het gebouw is een gaaf bewaard voorbeeld van een protestantse kerk uit de wederopbouwperiode.

Wij vervolgen onze weg door de Langestraat en komen uit op de markt. Het eerste wat opvalt is de bronzen zwaan, geïnspireerd op de zwaan in het stadswapen. Het ontwerp is van de Huissense kunstenaar Kees Berendsen. Het beeld is geplaatst in januari 1977.

Bij de Huissense zwaan gaat u rechtsaf de Vierakkerstraat in.

Op de hoek Tempeliersstraat nr. 1/ Vierakkerstraat nr. 52 ziet u een plaquette welke herinnert aan de Tweede Wereldoorlog.

Via de Vierakkerstraat komen wij terug bij het Stadsmuseum.

Het Stadsmuseum "Hof van Hessen" geeft een overzicht van de geschiedenis van Huissen vanaf de prehistorie tot de Tweede Wereldoorlog. Ook zijn er wisseltentoonstellingen. In de museumwinkel vindt u leuke Huissense souvenirs. Het is geopend iedere middag van 13.00 tot 16.30 uur en ook op vrijdagochtend vanaf 10 uur. Toegang €. 1,50 (leden van de Historische Kring Huessen en kinderen tot 12 jaar gratis).

Aan de achterzijde, in de museumtuin, de grafsteen van G. Rooijaards, de laatste Kleefse ambtman van Huissen.

*Den weledelen gestrengen
Kon. Pruiss. Amptsraad G.
Rooijaards overleden te
Huissen op den 21 julij 1805 in
het 55 jaar zijns ouderdom.
Geen pronknaald van metaal of
marmor rijk van aders, alleen
dees grafzerk dekt 't achtbre
koud gebeent van Rooijaards.
Het beeld der deugd hier nooit
genoeg beweend, liet hier een
eernaam achter van
menschenvriend en vader.*

Bezoekt u ook de Huissense Umdracht (Sacramentsprocessie) op de eerste zondag na Sacramentsdag, de gildenfeesten rond St. Jan (juni), de jaarlijkse bloemenmarkt (mei), de Huissense dag, de boekenmarkt (eerste zaterdag in september) en Huissen bij Kaarslicht (december).

Deze brochure is zorgvuldig samengesteld, de uitgever is echter niet verantwoordelijk voor schade ten gevolge van de gegeven informatie. Met dank voor het filmmateriaal aan mw. A. Zweers-Hendriksen (10-7-2016). © Niets mag hieruit gekopieerd worden zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. (Info: www.huessen.nl)